

Shtojca 11

(Pika 5.3)

Udhëzimet e Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës mbi mbrojtjen e lirisë së shprehjes dhe informacionit në kohë krize

*(Miratuar nga Komiteti i Ministrave më 26 shtator 2007
në takimin e 1005-të të Zëvendësministrave)*

Përkthimi është
bashkë financuar nga
Bashkimi Evropian

Council of Europe,
Avenue de l'Europe F-67075 Strasbourg Cedex,
France
www.coe.int

Ky përkthim u prodhua duke përdorur fondet e një Programi të Përbashkët të Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës. Pikëpamjet e shprehura këtu në asnjë rast nuk mund të pasqyrojnë opinionin zyrtar të Bashkimit Evropian

@ 2019 Këshilli i Evropës. Të gjitha të drejtat e rezervuara. I licencuar në Bashkimin Evropian sipas kushteve të miratuara. Asnjë pjesë e këtij botimi nuk mund të përkthehet, riprodhohet ose të transmetohet në çfarëdo forme ose përmes çfarëdo mjeti, qoftë elektronik (CD-Rom, Internet, etj.) apo mekanik, përfshirë fotokopjimin, regjistrimin apo çfarëdo sistemi depozitimi ose marrjeje informacioni, pa lejen paraprake me shkrim nga Drejtoria e Komunikimit (F-67075 Strasburg Cedex ose publishing@coe.int).

Preambula

Komiteti i Ministrave,

1. Theksimi se liria e shprehjes dhe informacionit dhe liria e mediave janë thelbësore për funksionimin e një shoqërie vërtet demokratike;
2. Riafirmimi se neni 10 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (ETS Nr. 5) dhe praktika gjyqësore përkatëse e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut mbeten standarde themelore në lidhje me ushtrimin e të drejtës së lirisë së shprehjes dhe informacionit;
3. I shqetësuar thellësisht nga fakti se situatat në krizë, siç janë luftërat dhe sulmet terroriste, janë ende të përhapura dhe kërcënojnë seriozisht jetën dhe lirinë e njeriut, dhe fakti se qeveritë, të shqetësuara për mbijetesën e shoqërisë, mund të joshen të imponojnë kufizime të panevojshme për ushtrimin e kësaj të drejte;
4. Dënimi i vrasjeve dhe sulmeve të tjera ndaj profesionistëve të mediave dhe rikujtimi i Rekomandimit Nr. R (96) 4 për mbrojtjen e gazetarëve në situata konflikti dhe tensioni;
5. Rikujtimi i Rezolutës Nr. 1 për lirinë e shprehjes dhe informacionit në kohë krize të miratuar nga Ministrat e shteteve që marrin pjesë në Konferenca e 7 Ministrorë Evropiane për Politikën e Mediave masive (Kyiv, 10-11 mars 2005);
6. Marrja parasysh e Rezolutës 1535 (2007) dhe e Rekomandimit 1783 (2007) të Asamblesë Parlamentare të Këshillit të Evropës mbi kërcënimet për jetën dhe lirinë e shprehjes së gazetarëve;
7. Mirëpritja e Rezolutës 1738 (2006) e Këshillit të Sigurimit të Organizatës së Kombeve të Bashkuara në dënimin e sulmeve ndaj profesionistëve të mediave në situata konflikti dhe njohja e urgjencës dhe e domosdoshmërisë për ndërmarrje të veprimeve në mbrojtjen e këtyre profesionistëve;
8. Nënvizimi se dialogu dhe bashkëpunimi midis qeverive, profesionistëve të mediave dhe shoqërisë civile mund të kontribuojnë në përpjekjet për të garantuar lirinë e shprehjes dhe informacionit në kohë krize;
9. I bindur se jo vetëm që mbulimi i mediave mund të jetë thelbësor në kohë krize, duke siguruar informacion të saktë, në kohë dhe gjithëpërfshirës, por edhe që profesionistët e mediave mund të japin një kontribut pozitiv në parandalimin ose zgjidhjen e situatave të caktuara të krizës, duke iu përmbajtur standardeve më të larta profesionale dhe duke kultivuar një kulturë të tolerancës dhe mirëkuptimit midis grupeve të ndryshme në shoqëri;
10. Miraton, si një shtesë dhe plotësues i "Udhëzimeve për të drejtat e njeriut dhe luftën kundër terrorizmit" të miratuar më 11 korrik 2002, udhëzimet e mëposhtme dhe fton vendet anëtare të sigurojnë që ato të shpërndahen dhe vëzhgohen gjerësisht nga të gjitha autoritetet përkatëse.

I. Përkufizimet

1. Siç përdoren në këto udhëzime,

- termi "krizë" përfshin, por nuk kufizohet në, luftëra, sulme terroriste, katastrofa natyrore dhe të shkaktuara nga njeriu, d.m.th. situata në të cilat kërcënohet liria e shprehjes dhe informacionit (për shembull, duke e kufizuar atë për arsye sigurie);

- termi "profesionistë të mediave" përfshin të gjithë ata që merren me mbledhjen, përpunimin dhe shpërndarjen e informacionit të destinuar për media. Termi përfshin gjithashtu kameramanë dhe fotografë, si dhe staf mbështetës si shoferë dhe interpretë.

II. Kushtet e punës së profesionistëve të mediave në situata krize

Siguria personale

2. Shtetet anëtare duhet të sigurojnë në shkallën maksimale të mundshme sigurinë e profesionistëve të mediave - kombëtare dhe të huaj. Sidoqoftë, nevoja për të garantuar sigurinë nuk duhet të përdoret nga shtetet anëtare si pretekst për të kufizuar në mënyrë të panevojshme të drejtat e profesionistëve të mediave, siç janë liria e tyre e lëvizjes dhe qasja në informacion.

3. Autoritetet kompetente duhet të hetojnë menjëherë dhe në tërësi vrasjet dhe sulmet e tjera ndaj profesionistëve të mediave. Kur është e zbatueshme, autorët e krimit duhet të nxirren para drejtësisë në procedurë transparente dhe të shpejtë.

4. Shtetet anëtare duhet të kërkojnë nga agjencitë ushtarake dhe civile përgjegjëse për administrimin e situatave të krizave të ndërmarrin hapa praktikë për të promovuar mirëkuptimin dhe komunikimin me profesionistë të mediave që mbulojnë situata të tilla.

5. Shkollat e gazetarisë, shoqatat profesionale dhe media inkurajohen të ofrojnë sa më shumë trajnime të duhura të përgjithshme dhe të specializuara të sigurisë për profesionistët e mediave.

6. Punëdhënësit duhet të përpiqen për mbrojtjen më të mirë të mundshme të stafit të tyre të mediave në misionet të rrezikshme, duke përfshirë trajnime, pajisje sigurie dhe këshillime praktike. Ata gjithashtu duhet t'u ofrojnë atyre sigurim adekuat në lidhje me rreziqet ndaj integritetit fizik. Organizatat ndërkombëtare të gazetarëve mund të konsiderojnë lehtësimin e krijimit të një sistemi të sigurimeve për profesionistët e pavarur të mediave që mbulojnë situatat e krizës.

7. Profesionistët e mediave të cilët dëbohen nga zona me qasje të kufizuar për mosrespektim të ligjit kombëtar dhe ndërkombëtar, nxitje të dhunës ose urrejtjes në përmbajtjen e lajmeve të tyre ose përhapjen e propagandës së palëve ndërluftuese, duhet të shoqërohen nga forcat ushtarake në një rajon neutral, të sigurt ose një vend ose ambasadë.

Liria e lëvizjes dhe qasja në informacion

8. Shtetet anëtare duhet të garantojnë lirinë e lëvizjes dhe qasjen në informacion për profesionistët e mediave në kohë krize. Për ta përbushur këtë detyrë, autoritetet përgjegjëse për administrimin e situatave të krizave duhet t'u lejojnë profesionistëve të mediave të akredituar nga organizatat e tyre të medias qasje në zonat e krizës.

9. Kur është e përshtatshme, sistemet e akreditimit për profesionistët e mediave që mbulojnë situata krize duhet të përdoren në përputhje me Parimin 11 të Shtojcës së Rekomandimit Nr. R (96) 4 të Komitetit të Ministrave të shteteve anëtare mbi mbrojtjen e gazetarëve në situata konflikti dhe tensioni.

10. Nëse kërkohet nga ligji kombëtar, akreditimi duhet t'u jepet të gjithë profesionistëve të mediave pa diskriminim sipas procedurave të qarta dhe të shpejta pa pengesa burokratike.

11. Autoritetet ushtarake dhe civile, të ngarkuar me administrimin e situatave të krizave, duhet të japin informacion të rregullt për të gjithë profesionistët e mediave që mbulojnë ngjarjet përmes njoftimeve, konferencave për shtyp, turneve për shtyp ose mjeteve të tjera të përshtatshme. Nëse është e mundur, autoritetet duhet të krijojnë një qendër të sigurt informacioni me pajisje të përshtatshme për profesionistët e mediave.

12. Autoritetet kompetente në shtetet anëtare duhet të japin informacion për të gjithë profesionistët e mediave mbi baza të barabarta dhe pa diskriminim. Gazetarët e përfshirë nuk duhet të kenë qasje më të privilegjuar në informacion sesa pjesa tjetër përveç avantazhit natyrisht për shkak të lidhjes së tyre në njësitë ushtarake.

III. Mbrojtja e burimeve të informacionit të gazetarëve dhe materialit gazetaresk

13. Shtetet anëtare duhet të mbrojnë të drejtën e gazetarëve për të mos zbuluar burimet e tyre të informacionit në përputhje me Rekomandimin Nr. R (2000) 7 të Komitetit të Ministrave për të njëjtën temë. Shtetet anëtare duhet të zbatojnë në ligjin dhe praktikën e tyre të brendshme, si minimum, parimet e bashkangjitura në këtë rekomandim.

14. Me një këndvështrim, mes tjerash, për të siguruar sigurinë e tyre, profesionistëve të mediave nuk duhet t'u kërkohet nga agjencitë e zbatimit të ligjit të japin informacion ose material (për shembull, shënime, fotografi, incizime audio dhe video) të mbledhura në kontekstin e mbulimit të situatave të krizës dhe as një material i tillë nuk duhet të jetë në gjendje të konfiskohet për përdorim në procedura ligjore. Çdo përjashtim nga ky parim duhet të jetë rreptësisht konform nenit 10 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe praktikës gjyqësore përkatëse të Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut.

IV. Garancitë kundër keqpërdorimit të legjislacionit për shpifje

15. Shtetet anëtare nuk duhet të keqpërdorin në situata krize legjislacionin për shpifje dhe fyerje dhe kështu të kufizojnë lirinë e shprehjes. Në veçanti, shtetet anëtare nuk duhet të frikësojnë profesionistët e mediave me padi gjyqësore ose sanksione joproporcionale në procedurat për shpifje dhe fyerje.

16. Autoritetet përkatëse nuk duhet të përdorin qëllime përndryshe të ligjshme si pretekst për të sjellë padi për shpifje dhe fyerje ndaj profesionistëve të mediave dhe kështu të ndërhyjnë në lirinë e tyre të shprehjes.

V. Garancitë kundër kufizimeve të panevojshme në lirinë e shprehjes dhe informacionit dhe manipulimin e opinionit publik

17. Shtetet Anëtare nuk duhet të kufizojnë qasjen e publikut në informacion në kohë krize përtej kufizimeve të lejuara nga neni 10 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe të interpretuara në praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut.

18. Shtetet anëtare gjithmonë duhet të kenë parasysh se qasja e lirë në informacion mund të ndihmojë në zgjidhjen efektive të krizës dhe ekspozimin e abuzimeve që mund të ndodhin. Në përgjigje ndaj nevojës legjitime për informacion në situata me shqetësim të madh të publikut, autoritetet duhet t'i garantojnë publikut qasje të lirë në informacion, përfshirë edhe përmes mediave.

19. Shtetet anëtare nuk duhet të përdorin terma të paqartë kur vendosin kufizime të lirisë së shprehjes dhe informacionit në kohë krize. Nxitja për dhunë dhe çrregullim publik duhet të përcaktohet në mënyrë adekuate dhe të qartë.

20. Gjykatat ndërkombëtare dhe ato kombëtare duhet të peshojnë gjithmonë nevojën e ligjshme të publikut për informacion thelbësor kundër nevojës për të mbrojtur integritetin e procedurave gjyqësore.

21. Shtetet anëtare duhet të përpiqen vazhdimisht të mbajnë një mjedis të favorshëm, në përputhje me standardet e Këshillit të Evropës, për funksionimin e mediave të pavarura dhe profesionale, veçanërisht në situata krize. Në këtë drejtim, duhet të bëhen përpjekje të veçanta për të mbështetur rolin e mediave të shërbimit

publik si burim i besueshëm informacioni dhe faktor për integrimin shoqëror dhe mirëkuptimin midis grupeve të ndryshme të shoqërisë.

22. Shtetet anëtare duhet të marrin parasysh përgjegjësinë penale ose administrative për zyrtarët publik që përpiqen të manipulojnë, përfshirë përmes mediave, opinionin publik duke shfrytëzuar cënueshmërinë e tij të veçantë në kohë krize.

VI. Përgjegjësitë e profesionistëve të mediave

23. Profesionistët e mediave duhet të respektojnë, veçanërisht në kohë krize, standardet më të larta profesionale dhe etike, duke marrë parasysh përgjegjësinë e tyre të veçantë në situata krize për të vënë në dispozicion të publikut informacione me kohë, faktike, të sakta dhe gjithëpërfshirëse, ndërsa janë të vëmendshëm për të drejtat e njerëzve të tjerë, ndjeshmërinë e tyre të veçantë dhe ndjenjën e tyre të mundshme të pasigurisë dhe frikës.

24. Nëse një sistem i gazetarëve të përfshirë duhet të mirëmbahet dhe gazetarët vendosin ta shfrytëzojnë atë, ata këshillohen që këtë ta bëjnë të qartë në raportet e tyre dhe të tregojnë burimin e informacionit të tyre.

25. Vetë-rregullimi si mekanizmi më i përshtatshëm për të siguruar që profesionistët e mediave të performojnë në mënyrë të përgjegjshme dhe profesionale duhet të bëhen më efektive në kohë krize. Në këtë drejtim, bashkëpunimi midis organeve vetë-rregulluese inkurajohet në nivelin rajonal dhe evropian. Shtetet anëtare, organizatat profesionale të gazetarëve, organizatat e tjera joqeveritare përkatëse dhe media ftohen të lehtësojnë bashkëpunimin e tillë dhe të ofrojnë ndihmë të mëtejshme kur është e përshtatshme.

26. Profesionistët e mediave ftohen të marrin parasysh në punën e tyre Rekomandimin Nr. R (97) 21 të Komitetit të Ministrave për shtetet anëtare mbi median dhe promovimin e një kulture të tolerancës dhe të zbatojnë si minimum praktikat profesionale të përshkruara në shtojcën e këtij rekomandimi.

VII. Dialogu dhe bashkëpunimi

27. Qeveritë kombëtare, organizatat mediale, organizatat qeveritare dhe joqeveritare kombëtare ose ndërkombëtare duhet të përpiqen të sigurojnë mbrojtjen e lirisë së shprehjes dhe informacionit në kohë krize përmes dialogut dhe bashkëpunimit.

28. Në nivelin kombëtar, palët e interesuara përkatëse si organet qeveritare, autoritetet rregullative, organizatat joqeveritare dhe media përfshirë pronarë, botues dhe redaktorë mund të konsiderojnë krijimin e forumeve vullnetare për të lehtësuar, përmes dialogut, ushtrimin e të drejtës së lirisë së shprehjes dhe informacionit në kohë krize.

29. Vetë profesionistët e mediave inkurajohen, direkt ose përmes organizatave të tyre përfaqësuese, të angazhohen në dialog konstruktiv me autoritetet në situata krize.

30. Organizatat joqeveritare dhe veçanërisht organizatat e specializuara të mbikëqyrjes ftohen të kontribuojnë në ruajtjen e lirisë së shprehjes dhe informacionit në kohë krize në mënyra të ndryshme, të tilla si:

- ruajtja e linjave të ndihmës për konsultim dhe raportimin e ngacmimit të gazetarëve dhe shkeljeve të tjera të pretenduara të së drejtës për lirinë e shprehjes dhe informacionit;

- ofrimi i mbështetjes, përfshirë në raste të përshtatshme, ndihmën juridike falas, për profesionistët e mediave që përballen, si rezultat i punës së tyre, me padi ose probleme me autoritetet publike;

- bashkëpunimi me Këshillin e Evropës dhe organizata të tjera përkatëse për të lehtësuar shkëmbimin e informacionit dhe për të monitoruar në mënyrë efektive shkeljet e mundshme.

31. Institucionet donatore qeveritare dhe joqeveritare inkurajohen fuqimë të përfshijnë zhvillimin e mediave dhe ndihmën e mediave, si pjesë e strategjive të tyre për parandalimin e konflikteve, zgjidhjen e konflikteve dhe rindërtimin pas konfliktit.

Këshilli i Evropës është organizata kryesore e kontinentit për të drejtat e njeriut. Në të bëjnë pjesë 47 shtete anëtare, përfshirë të gjithë anëtarët e Bashkimit Evropian. Të gjithë shtetet anëtare të Këshillit të Evropës kanë nënshkruar Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, dokument i cili është hartuar për të mbrojtur të drejtat e njeriut, demokracinë dhe shtetin e së drejtës. Gjykata Evropiane mbikëqyr zbatimin e Konventës nga shtetet anëtare.

www.coe.int

Shtetet Anëtare të Bashkimit Evropian kanë vendosur të lidhin së bashku dijen, burimet dhe fatet e tyre. Së bashku, ata kanë ndërtuar një zonë të stabilitetit, demokracisë dhe zhvillimit të qëndrueshëm, duke e ruajtur kulturën diversitetit, tolerancën dhe liritë individuale. Bashkimi Evropian është i angazhuar t'i ndajë arritet dhe vlerat e tij me vendet dhe popujt përtej kufijve të saj.

www.europa.eu

Ky përkthim u prodhua duke përdorur fondet e një Programi të përbashkët të Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës. Pikëpamjet e shprehura këtu në asnjë rast nuk mund të pasqyrojnë opinionin zyrtar të Bashkimit Evropian

@ 2019 Këshilli i Evropës. Të gjitha të drejtat e rezervuara. I licencuar në Bashkimin Evropian sipas kushteve të miratuara. Asnjë pjesë e këtij botimi nuk mund të përkthehet, riprodhohet ose të transmetohet në çfarëdo forme ose përmes çfarëdo mjeti, qoftë elektronik (CD-Rom, Internet, etj.) apo mekanik, përfshirë fotokopjimin, regjistrimin apo çfarëdo sistemi depozitimi ose marrjeje informacioni, pa lejen paraprake me shkrim nga Drejtoria e Komunikimit (F-67075 Strasburg Cedex ose publishing@coe.int).

Përkthimi është
bashkë financuar nga
Bashkimi Evropian

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE